

РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Історично склалося, що поняття фондового ринку і ринку цінних паперів рівнозначні. Під фондами мається на увазі, перш за все цінний папір в найзагальнішому сенсі. Фондовий ринок — це сукупність відносин обміну цінних паперів і фінансових ресурсів.

Фондовий ринок як складова фінансового ринку традиційно вважається забезпечувальною ланкою всієї фінансової системи держави. Проте це твердження цілком правомірно можна вважати спірним.

Фондовий ринок виступає найяскравішим проявом самої сутності фінансів і в теоретичному, і в прикладному аспектах. Сфера його функціонування та специфічні різноманітні інструменти, які на ньому обертаються, мають майже необмежені можливості свого застосування. В ідеалі фондовий ринок спроможний повноцінно замінити інші аналогічні сегменти фінансового ринку, що характеризуються капіталотворчими ознаками.

Розвиток фондового ринку сьогодні є одним із найактуальніших завдань для відродження української економіки, яка переживає не найкращі часи. Аналізувати проблеми фондового ринку необхідно з різних сторін, розуміючи і інтерпретуючи системні зв'язки. Аналітики українського фондового ринку нині досить ретельно відслідковують процеси, що там відбуваються, достатньо грамотно пов'язують закономірності нинішнього обігу цінних паперів з процесами фінансової сфери і реальної економіки.

В Україні всі складові інфраструктури фінансового ринку — інституційні, правові, інформаційні, соціальні — є перехідними, незрілими. Відзначається низький рівень використання сучасних інформаційних систем здійснення професійного аналізу, прогнозування ситуації. Залишається незадовільною діяльність фінансових посередників щодо забезпечення населення комерційно-фінансовою інформацією, чим обумовлюється фактична відсутність на фондовому ринку фізичних осіб як ключових інвесторів економіки країни. Економічне і «біржове» мислення

громадян знаходиться на початковому рівні, що не дозволяє їм активно включитися у функціональну систему фінансового ринку.

Сьогоднішній фондовий ринок в Україні все ще перебуває на стадії становлення. Аналізуючи останній період функціонування вітчизняного фондового ринку, можна простежити наявність позитивних тенденцій в його розвитку. Цьому сприяла інфраструктура фондового ринку, яка, незважаючи на складність та суперечність економічних процесів, що активно проходять в Україні, має схильність до розвитку та зростання.

Проведений аналіз стану і динаміки фондового ринку свідчить про те, що в Україні сформувався волатильний, спекулятивний фондовий ринок, який перебуває у значній залежності від іноземного капіталу й зовнішньоекономічної динаміки. Ринку властиві висока концентрація власності й незначна участь населення в інвестуванні у фінансові активи. Сучасний етап розвитку фондового ринку характеризується втратою державою контролю як за макроекономічними показниками, про що свідчать від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу, високі темпи інфляції, високий рівень державного боргу, так і за діяльністю фінансових інститутів, які безконтрольно здійснювали приватні запозичення на внутрішньому і зовнішньому ринках капіталу, що призвело до глибокої фінансової кризи.

У розвитку фондового ринку на сучасному етапі існує ряд проблем, які не здатні до саморегулювання ринковим механізмом, а потребують активізації державного регулювання:

- політична нестабільність в країні, що посилює недовіру інвесторів;
- відсутність достатньої кількості кваліфікованих фахівців;
- відсутність великих, з тривалим досвідом роботи, інвестиційних інститутів, які заслуговують суспільної довіри;
- відсутність єдиного державного органу, який би регулював та здійснював прямий вплив на ринок, недостатньо розвинений ринок корпоративних облігацій;
- нерозвиненість матеріальної бази, технологій торгівлі, регулятивної і інформаційної інфраструктури, реєстраційної, депозитарної і клірингової мережі;
- невідповідність біржової торгівлі світовим тенденціям;
- недостатня капіталізація фондового ринку;
- недостатня прозорість українського фондового ринку тощо.

З цього приводу, доцільно запропонувати комплекс заходів, спрямованих на подолання існуючих проблем розвитку вітчизняного фондового ринку та забезпечення його ефективного функціонування. Наприклад, такі як: підвищення капіталізації та ліквідності організованого ринку цінних паперів; підвищення прозорості операцій на фондовому ринку та інформації емітента щодо свого фінансового стану та результатів діяльності згідно з вимогами Міжнародної організації комісій з цінних паперів та Директивами Європейського Союзу; узгодження вітчизняного законодавства з міжнародними стандартами і сучасними вимогами розвитку фінансових відносин; розробка ефективної системи державного регулювання ринків капіталу з метою контролю за дотриманням вимог законодавства, запобігання шахрайству тощо.

Отже, варто зробити висновок, що здійснення послідовної цілеспрямованої політики формування в Україні ефективного фондового ринку є принципово важливою складовою завершення процесу ринкової трансформації національної економіки, забезпечення інституційної збалансованості останньої, суттєвим чинником зміцнення національної конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

Література:

1. «Oleg Soskin Portal» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.soskin.info>.
2. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію функціонування та розвитку фондового ринку України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/342/95-вр.

Холод І.В.,

*студент 2 курсу соціально-правового факультету,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПОЗАБІРЖОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Торгівля цінними паперами на фінансових біржах є досить ефективною, що зумовлюється підвищеною надійністю вкладення капіталу завдяки жорсткому контролю за угодами і глибокою перевіркою фінансового стану емітента.